

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
45. ročník, 2018/2019

Školní kolo – řešení – I. kategorie

1. Příklad řešení:

- (1) *rachot/dunění/třeskot/třesknutí*
- (2) *šumění/hučení*
- (3) *bublání/zurčení/šumění*
- (4) *vytí/hlomož/skučení/burácení*
- (5) *zpěv/švitoření/šveholení/cvrlikání*
- (6) *šustění/hučení/pleskání/šumění*
- (7) *klapání/klapot/údery*
- (8) *řev/hlomož/burácení/vytí/rachot/vrčení/předení/hřmot*

Dbejte prosím na to, aby každé slovo bylo v úkolu užito jen jednou.

Bodování: Za každé vhodně užitě slovo 0,5 bodu.

Maximálně tedy 4 body.

2. bota, košile, kapsy, plášť

Bodování: Za čtyři správně doplněná slova – 2 body, za tři správně doplněná slova – 1 bod, za dvě správně doplněná slova a méně – 0 bodů.

Maximálně tedy 2 body.

3. Příklad řešení:

šunkový chlebiček, noční stolek, panenka ze šustí, vanilkový rohlíček, rakvička se šlehačkou, vepřová panenka, školní pomůcka, žákovská knížka

Bodování: Za každé vhodně uvedené spojení nebo větu – 1 bod.

Maximálně tedy 4 body.

4. Příklad řešení:

a) příklady synonym: *spřízněný, blízký, podobný, přízeň, člen rodiny, rodinný příslušník*;
příklady antonym: *cizí, odlišný, vzdálený*

b) i) přívlastek + přídavné jméno; ii) přísudek (jmenná část) + podstatné jméno / zpodstatnělé přídavné jméno; iii) podmět + podstatné jméno / zpodstatnělé přídavné jméno; iv) předmět + podstatné jméno / zpodstatnělé přídavné jméno; v) ~~přísudek (jmenná část)~~ + podstatné jméno / zpodstatnělé přídavné jméno; vi) příslovečné určení místa + podstatné jméno / zpodstatnělé přídavné jméno.

Za chybu v řešení úkolu č. 4 b) v) se autoři úloh omlouvají (podmět ~~přísudek~~).

Bodování:

- a) Za dvě správně uvedená synonyma – 1 bod,
za dvě správně uvedená antonyma – 1 bod, max. tedy 2 body.
b) Za každou správně určenou položku – 0,5 bodu, max. tedy 6 bodů.

Maximálně tedy 8 bodů.

5. Příklad řešení:

- a) *urostlých – vzrostlých, statných, dlouhověkých, pomalu rostoucích*
b) *Dlouho jsem bratrance neviděla, byl to malý a hubený kluk a najednou je z něj urostlý mladík.*
c) *boom – prudký vzestup, rozkvět, rozmach*
d) *doslova, zejména; zjara, doprostředka, zrána, nazdar, potmě, nahoře*

Bodování:

- a) Za nalezení slova – 1 bod; za vhodnou náhradu – 1 bod.
b) Za vhodné užití slova ve větě nebo souvětí – 1 bod.
c) Za nalezení vhodného slova – 1 bod; za jeho nahrazení synonymem – 1 bod.
d) Za vypsání dvou vhodných spřežek – 1 bod;
za uvedení dvou dalších vhodných spřežek – 2 body.

Maximálně tedy 8 bodů.

6. Příklad řešení:

a) Zadané sdělení evokuje, že by v obou větách mohly být stejné podměty. Toto chápání je umožněno tím, že ve druhé větě je podmět nevyjádřený. Jejím podmětem je však podstatné jméno *čaj*, nikoli *ten, kdo čaj chce*. /

První věta svou formou evokuje vedlejší větu podmětnou, závislou na druhé, hlavní větě. Ve skutečnosti se však o závislost mezi hlavní a vedlejší větou nejedná, jde o elipsu typu *Tomu, kdo chce čaj, oznamuji, že čaj je v konvici*.

b) *Kdo chce čaj? Je v konvici. / Kdo chce? Čaj je v konvici. / Kdo chce, čaj je v konvici.*

Bodování:

- a) Za vhodné vysvětlení – 2 body.
b) Za jedno vhodné řešení – 2 body.

Maximálně tedy 4 body.

Celkem tedy maximálně 30 bodů.

Slohový úkol hodnotíte:

A) slohovou úroveň textu, zejména:

- dodržení tématu a formy, je-li stanovena
- nápaditost a originalitu zpracování
- celkovou výstavbu a členění textu, jeho plynulost a návaznost
- vhodný výběr jazykových prostředků přiměřeně ke stylu textu – posuzujte celkový výběr prostředků lexikálních, tvaroslovných a syntaktických, funkčnost volby spisovných a nespisovných prostředků
- větnou stavbu přiměřenou stylu textu

B) jazykovou a pravopisnou správnost projevu, zejména:

- pravopisnou správnost včetně dodržování pravidel interpunkce
- znalost kodifikace ve všech jazykových plánech – v hláskoslovném, morfologickém, lexikálním i syntaktickém plánu

Bodování části **A)** 0–10 bodů.

Bodování části **B)** 0–10 bodů.

Celkem tedy maximálně **20 bodů**. Využijte celého bodového rozpětí.